

Etologens yrkeskodex

Formulerad av Lisa Berglund, 2011

En slutprodukt av examensarbetet *Etologens yrkeskodex* i kursen
Självständigt arbete i biologi, 15 hp
vid Etologi- och djurskyddsprogrammet -08/-11
Sveriges Lantbruksuniversitet

Senast reviderad mars 2024

Antagen av Sveriges Akademiska Etologer den 18e februari 2012

Inledning

Kodens riktlinjer gäller inom Sverige och är ett komplement till gällande lagar och bestämmelser. Den yrkesetiska koden är aldrig komplett eller absolut. Den är ett hjälpmedel för analys rörande yrkesutövandet och det slutliga valet av agerande är alltid yrkesutövarens egna. Koden är ett levande dokument och bör revideras vid behov. Dessa etiska riktlinjer är tänkta att vara generella och inte specifika då etologens profession är bred. Det kan också tänkas att etologens yrkeskodex kan innebära ett skydd av titeln etolog och ett steg mot en yrkeslegitimation. Den etiska koden formulerades med förhoppning om att antas av yrkesorganisationen Sveriges Akademiska Etologer, vilket gjordes på Sveriges Akademiska Etologers årsstämma den 18 februari 2012. Etologens yrkeskodex följs nu av etologer anslutna till Sveriges Akademiska Etologer och finns tillgänglig på deras hemsida www.sverigesakademiskaetologer.se.

Syfte

Etologens yrkeskodex har för syfte att beskriva professionens värdegrund och fungera som stöd för moralisk och etisk vägledning. Koden ämnar stimulera till reflektion och diskussion om etik inom etologi, både personlig och inom yrkeskåren. Vidare framhåller och klargör koden etiska komplikationer samt principer som etologen bör hålla sig till. Denna kod syftar att främja och identifiera etologer som profession, öka yrkestryggheten och fungera som kvalitetspolicy, ge medlemmarna av professionen möjlighet att agera enhetligt samt slutligen bidra till att öka den allmänna kännedomen om etologi.

Yrkesdefinition

Etologi betyder läran om djurens beteende och orsakerna till dem och definitionen av en etolog är således en person som har kunskap om djurens beteende och orsakerna till dem. Enligt denna yrkeskodex innebär det att etologen tillskansat sig den kunskapen genom en högskole- eller universitetsexamen inom biologi med inriktning eller tillägg etologi. Det innebär att etologen minst har genomgått en kandidatutbildning. Etologen grundar sin kunskap i vetenskaplighet, har god kännedom om vetenskapens uppbyggnad och besitter förmåga till kritiskt reflekterande.

Etologens värdegrund och yrkesmässiga mål

Etologens yrkesmässiga mål bygger på etologens värdegrund. Det fundamentala i etologens värdegrund är att värna om och verka för djurens välfärd utifrån det etologiska perspektivet. Det generella yrkesmässiga målet för etologen är att följa sin värdegrund och arbeta för att öka allmänhetens kunskap om etologi. Etologen ser således till att förmedla och kommunicera sin kunskap samt upprätthålla en hög vetenskaplig och praktisk kompetens.

Etiska förhållningssätt

Denna yrkesetiska kod utgår från tre övergripande situationer där den etiska reflektionen bedöms som särskilt viktig:

- Att hantera mötet med och relationen till människan (djurägaren). Relationen djur – djurägare – etolog.
- Etologens ansvar när djuret far illa samt djur i forskningssammanhang.
- Autonomi, etologens självständighet samt kompetensutveckling.

Etologens handlande beror både på vilken situation denne befinner sig i samt vilket etiskt förhållningssätt denne utgår ifrån. Vad som är särskilt viktigt då etologen ofta arbetar upplysande, är etiska resonemang om vilka karaktärsdrag som etologen bör utveckla för att ge etologen de bästa förutsättningarna att förmedla sitt budskap. För att bli en god kommunikatör föreslås här att etologen är noga med att utveckla egenskaper som respekt, lyhördhet, medvetenhet, ärlighet, objektivitet, ödmjukhet, empati och öppensinnighet. För att kunna göra nödvändiga konsekvensanalyser bör etologen även ha förmåga att se till situationens helhet, väga in relevanta omständigheter samt ta den totala skadan respektive nyttan i beaktande. Samtidigt är det viktigt att etologen reflekterar över sin egen intention i de olika situationerna. Intentionen bör alltid vara att följa och vidhålla sin yrkesdefinition och sina yrkesmässiga mål, alltså att utifrån sitt etologiska perspektiv värna och verka för djurens välfärd.

Åtaganden

I denna yrkeskodex föreslås att etologen har vissa åtaganden som fungerar som ett stöd och komplement till hennes eller hans värdegrund. Dessa gäller då etologen verkar i sin yrkesroll.

- Samarbete

Etologen bör upprätthålla god kontakt med sina kollegor för att på så sätt främja yrkeskåren och hålla den yrkesetiska diskussionen levande. Det är också etologens skyldighet att när den egna kompetensen inte räcker till ta hjälp av eller vidarebefordra till annan sakkunnig. Etologen bör samarbeta med veterinär, speciellt i de fall där det är viktigt att bedöma om klinisk sjukdom föreligger.

- Kompetensutveckling

Etologen har ansvar för sin egen kompetensutveckling och bör hålla sig ajour med relevant vetenskap inom etologi och vidareutbilda sig vid behov.

- Anmälningsansvar

Etologen bör anmäla vid misstanke om att djur far illa. Det är dock viktigt att påpeka att syftet med ett anmälningsansvar är att efterfölja etologens yrkesmässiga mål, att värna och verka för djurs välfärd samt att visa på gott föredöme. Etologen representerar inte på något sätt en kontrollmyndighet.

- Tystnadslöfte

För att värna om djurägarens integritet ska etologen inte delge känslig information om djurägaren, djuret, djurets beteende och välfärd, eller behandlingsplan, till utomstående på sådant sätt att djurägarens identitet framgår. Etologen bör först efter godkännande av djurägaren diskutera specifika rådgivningsfall med andra medlemmar i den egna yrkesgruppen eller andra yrkesgrupper.

Slutord

Etologens yrkeskodex är ett levande dokument och revideras vid behov, som på begäran av medlemmar i Sveriges Akademiska Etologer eller då diskussion om etologens roll uppstår.